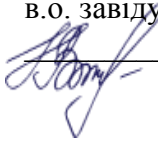

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол № 8 від 31.01. 2025 р.
в.о. завідувачки кафедри
 (Наталія ВОРОПАЙ)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 8 Дошкільна педагогіка
(4 семестр)**

Освітня програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ, 2025

Назва освітньої компоненти	ОК 8 Дошкільна педагогіка
Викладач (і)	Анісімова Олена Едуардівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1385
Контактний тел.	0990224295
Е-mail викладача:	oanisimova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	під час лекцій

1. Анотація до курсу. Освітня компонента передбачає ознайомлення із закономірностями процесу навчання і виховання дітей дошкільного віку, змістом дошкільної освіти, формами, методами і засобами формування особистості дитини, що забезпечить підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі дошкільної освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

2. Мета навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти основ професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти, оволодіння майбутніми фахівцями практичними вміннями та навичками з організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти; формування особистості конкурентоспроможного фахівця, здатного розв'язувати складні нестандартні професійні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі дошкільної освіти, адаптуватися до трансформаційних змін в освітній галузі, здійснювати інтеграцію в європейський освітній простір.

3. Завдання:

1. Розкрити теоретичні основи навчання і розвитку дітей раннього і дошкільного віку та методичні питання організації навчання дошкільників.
2. Ознайомити здобувачів освіти із досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти.
3. Озброїти здобувачів освіти з методами і формами організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти.
4. Сприяти вихованню кращих моральних рис особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти: любові та поваги до особистості дитини.
5. Формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання.

4. Компетентності та програмні результати навчання.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого -
-----------------------------------	--

	педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (КЗ)	КЗ – 10. Здатність до самостійного визначення і аналізу закономірностей історико-культурних явищ та суспільних процесів в Україні в контексті європейського та світового простору.
Спеціальні компетентності (КС)	<p>КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.</p> <p>КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).</p> <p>КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.</p>
Програмні результати навчання	
Програмні результати	<p>ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання в школі.</p> <p>ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій</p> <p>ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку</p> <p>ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами</p> <p>ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
4 семестр – 5 кредити / 150 год.			
денна форма	26 год.	26 год.	98 год.
заочна форма	8 год.	8 год.	134 год.

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2024-2025	4 семестр	Дошкільна освіта	II	Обов'язкова компонента освітньої програми

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Освітній процес у 2024-2025 навчальному році реалізується з використанням дистанційних технологій: віртуальне навчальне середовище Moodle (сайт KSU Online), електронний сервіс KSU24, навчально-методичні комплекси дисциплін (зокрема в електронному навчальному курсі), корпоративна пошта. Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на електронних носіях.

8. Політика курсу

8.1. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до «Порядку визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» <https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx>

Пропозиції курсів з неформальної та інформальної освіти подано у п.9 .силабусу (схема курсу) у завданнях до відповідних тем.

8.2. Під час вивчення курсу здобувачі мають системно виконувати індивідуальні завдання (самостійно або під час практичних занять) з дотриманням правил академічної доброчесності, надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

8.3. Відповідно до наказу № 281-Д 29.06.2023 «Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 29.06.2023 про затвердження Загальних політик використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті» та рекомендацій «Загальної політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті» врахувати, що порушення норм академічної доброчесності та етики позначатиметься на зниженні оцінювання результатів виконаної роботи. Варто врахувати, що дозволено, що заборонено з використання ШІ:

ШЛЯХИ І СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ:

- написання коду з мов програмування з наступною перевіркою та уточненням;
- визначення найкращих альтернатив серед багатьох варіантів за уточнюючими критеріями (з урахуванням існуючих обмежень) для прийняття рішення;
- генерування завдань для перевірки власних знань за певними темами для самопідготовки до форм контролю;
- генерування тексту для аналізу його;
- генерування (пошук) інформації відповідно до запиту;
- підготовка (за потреби) засобів візуалізації результатів курсової / кваліфікаційної роботи (колекції, програми, відеоролики, комп'ютерні презентації тощо) (зокрема, для мистецьких спеціальностей);

- розвиток критичного мислення, шляхом аналізу й порівняння відповідей ШІ з перевіреними джерелами інформації;
- генерування ідей, що надалі будуть розвинені здобувачем вищої освіти самостійно;
- перекладання з однієї мови на іншу;
- вивчення іноземних мов (миттєвий зворотний зв'язок із вимови, граматики і словникового запасу);
- реставрування світлин;
- допомога здобувачам навчатися у своєму власному темпі, співпрацювати один з одним і мати повний доступ до освітніх ресурсів в цифровому середовищі.

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО використовувати штучний інтелект у навчанні в таких видах діяльності:

- виконуючи контрольні заходи (поточного, тематичного, підсумкового контролю, зокрема під час заліково-екзаменаційної сесії);
- під час написання есею на задану тематику (есе повинно містити власні враження, обґрунтування та міркування з конкретного приводу чи питання. Для здобувачів це самостійна творча робота аналітичного, оповідального, описового, рефлексивного, критичного характеру, тому згенерований ШІ текст, що не містить власних міркувань, аналізу і критики, не може бути представлений як авторське есе);
- виконуючи розрахункові завдання (генеративні платформи загального призначення можуть виконувати (на поточному етапі розвитку) прості обчислення на рівні арифметичних дій та не складних перетворень, тому розв'язування задач та виконання розрахункових робіт буде містити логічні помилки, суперечності. Для розрахунків краще використовувати інструменти ШІ спеціального призначення (наприклад, Wolfram|Alpha);
- публікуючи повідомлення зі згенерованими зображеннями (зокрема, у соціальних мережах згенероване зображення є ілюстрацією і знецінює реальність та важливість повідомлення / новини, а також сприймається як вигадана історія).

2. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчально го заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максим. кількість балів
Змістовий модуль 1. Навчання дітей дошкільного віку					
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 9. Загальні основи дошкільної дидактики (лк - 2 год., практ. – 2 год.)</p> <p>План лекції</p> <p>1. Процес навчання, його своєрідність у дошкільному віці.</p> <p>2. Компоненти навчальної діяльності дошкільників.</p> <p>3. Навчальні уміння та навички дошкільників.</p> <p>4. Державні програми навчання і виховання дітей дошкільного віку.</p>	Лекція, практичне	4, 5, 6	<p>Практичні завдання:</p> <p>Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу: тестування</p> <p>1. Представте сучасні державні програми навчання та виховання дітей дошкільного віку (форма: мультимедійна презентація, творчий проект, плакат-схема тощо).</p>	3 бали 1 бал
	<p>Тема 9. Загальні основи дошкільної дидактики (10 год.)</p> <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Головні протиріччя навчального процесу дошкільників.</p> <p>2. Функції навчання дитини-дошкільника.</p>	Самостійна робота	4, 5, 6	<p>Завдання:</p> <p>1. Заповнити таблицю «Функції навчання».</p>	1 бал Всього за тему № 9: 5 балів
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 10. Принципи і типи навчання дошкільників (лк - 2 год., практ. – 2 год.)</p> <p>План лекції</p>	Лекція, практичне	4, 5, 6	<p>Практичні завдання:</p> <p>Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу: тестування</p> <p>1. Підготуйтеся до обговорення</p>	3 бали

	<p>1. Дидактичні принципи дошкільного навчання.</p> <p>2. Моделі навчання дошкільників.</p> <p>3. Пряме, непряме навчання дошкільників.</p> <p>4. Проблемне, опосередковане навчання дошкільників.</p> <p>5. Доцільність використання різних типів навчання дошкільників.</p>			<p>питання «Чи може бути будь-який із принципів навчання головним?»</p> <p>2. Визначіть переваги і недоліки різних типів навчання дітей дошкільного віку.</p>	1 бал
	<p>Тема 10. Принципи і типи навчання дошкільників (10 год.)</p> <p>Питання для опрацювання:</p> <p>1. У чому полягає розвиваюче навчання?</p> <p>2. Назвати характеристики особистісно зорієнтованого навчання.</p> <p>3. Ознаки проблемного навчання.</p>	Самостійна робота	4, 5, 6	<p>Практичне завдання:</p> <p>Підготуйте для дітей завдання на розвиток творчих здібностей (метод ТРВЗ).</p> <p>Наприклад. Придумати до казки «Колобок» кілька варіантів щасливого закінчення, щоб Колобка не з'їла хитра Лисиця.</p> <p>Дітям пропонують ситуацію: вони прийшли до дитсадка, а там немає дорослих. Усі вихователі пішли у відпустку, а замість себе залишили казкових героїв, схожих на них. Хто з цих персонажів казок буде замість виховательки й чому? Чим він нагадує її?</p>	1 бал
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 11. Методи організації навчання дітей дошкільного віку (лк - 4 год., практ. – 4 год.)</p> <p>План лекції</p> <p>1.Класифікація методів навчання за типом пізнавальної діяльності.</p> <p>2.Класифікація методів за джерелами знань.</p> <p>3.Спостереження – провідний метод у</p>	Лекція, практичне	4, 5, 6	<p>Практичні завдання:</p> <p>Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу: тестування</p> <p>Підготуйте приклади підготовки та проведення у різних вікових групах (обрати 1 – молодшу, або середню, або старшу групу)</p> <p>- спостереження,</p>	3 бали 1 бал
Всього за тему № 10: 5 балів					

	навчанні дошкільників. 4.Словесні методи навчання. Правила побудови бесіди, її види. 5.Практичні методи навчання. Організація простих дослідів.			- бесіди за змістом картини, - простих дослідів	
	Тема 11. Методи організації навчання дітей дошкільного віку (10 год.) Питання для самостійного опрацювання: 1. Вимоги до методу демонстрації. 2. Структура дослідів. 3. Головні вимоги до організації спостережень.	Самостійна робота	4, 5, 6	Завдання: 1. Підготувати план проведення спостереження за об'єктом природи (за вибором). 3. Представити наочний матеріал для етичної бесіди для проведення з дітьми старшого дошкільного віку.	1 бал Всього за тему № 11: 5 балів.
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	Тема 12. Форми організації навчання за провідною діяльністю (лк - 4 год., практик. – 4 год.) План лекції: 1. Дидактичні засоби навчання дошкільників. 2. Дидактична гра як форма навчання. 3. Структура та види дидактичних ігор. 4. Педагогічний супровід дидактичних ігор. 5. Цінність екскурсії як форми організації навчання дошкільників. 6. Загальна структура екскурсії.	Лекція, практичне	4, 5, 6	Практичні завдання: 1. Представити три дидактичні гри за структурою: мета, завдання. Зміст, ігрові дії, правила. Виготовити необхідні атрибути та підготуйтеся до їх практичного проведення. 2. Підготувати розгорнутий план проведення екскурсії (на вибір: ознайомлення з предметами, явищами природи, діяльністю дорослих).	3 бали 1 бал
	Тема 12. Форми організації навчання за провідною діяльністю. (10 год.) 1. Різниця між власне дидактичною грою, що ґрунтується на автодидактизмі та дидактичною грою-вправою.	Самостійна робота	4, 5, 6	Завдання: Презентуйте 3 комп'ютерні гри для використання на занятті у певній віковій групі (відповідно до вимог Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина»).	1 бал Всього за тему № 12: 5 балів

https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 13. Заняття – основна форма дошкільного навчання (лк - 4 год., практ. – 4 год.)</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні ознаки заняття як форми навчання 2. Варіативність організації занять. 3. Структура заняття. 4. Головні вимоги до занять. 5. Використання технічних засобів на заняттях. 6. Оформлення конспекту заняття. 	Лекція, практичне	4, 5, 6, 9,	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Підготуйте розгорнутий конспект заняття, зробіть самоаналіз за такими показниками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вид заняття; - доцільність програмового змісту з огляду на освітній, розвиваючий та виховний ефект; - структура заняття та раціональність змісту кожної частини; - дотримання гігієнічних та естетичних вимог до організації заняття; - використання різних видів наочності; - методи і прийоми організації навчальної діяльності дітей; - характер пояснень вихователя; - оцінка вихователя, залучення до оцінки дітей; - підведення підсумку заняття та установка на використання нових знань. 	4 бали
	<p>Тема 13. Заняття – основна форма дошкільного навчання (10 год.)</p> <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми організації дітей на занятті (групова, фронтальна, індивідуальна тощо) 	Самостійна робота	4, 5, 6, 9	<p>Завдання:</p> <p>Переглянути заняття, зробити його аналіз, підготувати стенограму.</p>	<p>1 бал</p> <p>Всього за тему № 13: 5 балів.</p> <p>Всього за 1 модуль: 25 балів</p>

	дошкільної освіти. 2. Специфічні особливості планування у різних вікових групах. Право вихователя на різні варіанти форм планування і обліку навчальної роботи у ЗДО.			програмою «Дитина»	
	<p>Тема 15. Планування педагогічного процесу ЗДО (10 год.)</p> <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Планування формування культурно-гігієнічних навичок дітей у різних вікових групах.</p> <p>2. Планування організації чергування у старшій групі ЗДО.</p>	Самостійна робота	6, 7, 9, 14, 17, 19, 20	<p>Завдання:</p> <p>Підготувати консультацію для вихователів «Важливість планування освітнього процесу в ЗДО».</p>	1 бал
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 16. Підготовка дитини до навчання у школі (лк - 2 год., практ. – 2 год.)</p> <p>План лекції</p> <p>1. Структура готовності дітей до шкільного навчання.</p> <p>2. Показники мотиваційної готовності.</p> <p>3. Емоційно-вольова готовність до навчання у школі.</p> <p>4. Напрямки розумової готовності дитини до навчання в школі.</p> <p>5. Рівні адаптації дітей до школи.</p>	Лекція, практичне	2, 6, 8, 12, 18, 19	<p>Практичні завдання:</p> <p>Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу: тестування.</p> <p>Підготуйте огляд публікацій у фахових виданнях для педагогів ЗДО щодо готовності дитини дошкільного віку до навчання в школі. («Дошкільне виховання», «Психолог ЗДО», «Палітра педагога», «Вихователь-методист дошкільного закладу» та ін.)</p>	3 бали 1 бал
					Всього за тему № 15: 5 балів

	<p>Тема 16. Підготовка дитини до навчання у школі (10 год.)</p> <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фізична готовність дошкільника до шкільного навчання. 2. Наступність та спадкоємність дошкільної та початкової освіти 	Самостійна робота	2, 6, 8, 12, 18, 19	<p>Завдання:</p> <p>Розробити консультацію для батьків «Адаптація дитини до шкільного життя».</p>	1 бал
https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	<p>Тема 17. Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами (лк - 2 год., прак. – 2 год.)</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми співпраці закладу дошкільної освіти і родини. 2. Типи сімей та їх функції. 3. Форми роботи закладу дошкільної освіти із родинами. 	Лекційне, практичне	1, 4, 5, 8,	<p>Практичні завдання:</p> <p>Дайте відповіді на тестові питання</p> <p>Розробити сценарій проведення інноваційної форми роботи з батьками вихованців.</p>	3 бали 1 бал
	<p>Тема 17. Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами (10 год.)</p> <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи та завдання родинного виховання. 2. Компоненти педагогічної культури батьків. 3. Стилi родинного виховання. 4. Особливості роботи з батьками в різних вікових групах. 	Самостійна робота	1, 4, 5, 12, 18	<p>Завдання:</p> <p>Скласти анкету для батьків щодо їх залученості до освітнього процесу ЗДО.</p>	1 бал
					Всього за тему № 16: 5 балів
					Всього за тему № 17: 5 балів

https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	Тема 18. Організація освітнього процесу ЗДО у змішаному форматі (лк - 2 год., прак. – 2 год.) План лекції 1. Зміст поняття «дистанційна освіта». 2. Алгоритм проведення онлайн-заняття у ЗДО. 3. ІКТ-технології в умовах дистанційної освіти.	Лекційне, практичне	11, 18, 19, 20	Практичні завдання: Підготувати презентацію для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти «Освітня діяльність у період воєнного стану». Представити матеріали для віртуальної бібліотеки, користуючись матеріалами збірки абеток, казок, приказок, цікавинок, дитячих ігор тощо http://abetka.ukrlife.org/	1 бал 3 бали
	Тема 18. Організація освітнього процесу ЗДО у змішаному форматі (8 год) Питання для самостійного опрацювання: Освітня взаємодія вихователя із дошкільниками у дистанційному форматі	Самостійна робота	11, 18, 19, 20	Завдання: Підготувати анотація на статтю «Проблеми дистанційної освіти дошкільнят». Круглий стіл «ДВ». «Дошкільне виховання», 2020, № 5. С. 21-27 file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0/Downloads/dv2020-5_p21%20(1).pdf	1 бал Всього за тему № 18: 5 балів
					Всього за 2 модуль: 25 балів
				Неформальна освіта “Створюємо простір дитинства разом” https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4088	Додаткові 5 балів

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Навчання дітей дошкільного віку

Максимальна кількість балів за цей модуль – 25: 5 тем по 5 балів

Модуль 2. Освітній процес закладу дошкільної освіти

Максимальна кількість балів за цей модуль – 25: 5 тем по 5 балів

Всього за модуль №1 – 25 балів, за модуль № 2 – 25 балів, всього - 50 балів.

Форма контролю: екзамен – 50 б.

Всього: 50 б. (аудиторна робота) + 50 б. (екзамен) = 100 балів

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
	90 – 100	A	Excellent	Зараховано
82-89	B	Good	Добре	
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory	Не зараховано	Незадовільно з можливістю повторного складання
60-63	E			
35-59	FX	Fail		
1-34	F			

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)**Основна література:**

- Беленька Г. Дошкільний заклад і родина: співпраця заради дитини. Дошкільне виховання, 2019. №2. С. 3-7.
file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0/Downloads/dv2019-2_p3.pdf
- Боровська О., Стаценко Н. Готовність дитини до НУШ: важливі аспекти. Вихователь-методист дошкільного закладу, 2019, № 1. С. 37-41.
- Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина. Мін.осв. і наук., мол. та спорту України. К. : Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. 492 с.
<https://dnz16.vn.ua/sites/dnz16.vn.ua/files/documents/7c969dd6abc8685c6b9129bab834ec0c.pdf>

4. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Педагогіка українського дошкілля: у 2 ч.: - навч. посібник. К.: Вища школа, 2006. Ч.1. 302 с.
<http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk713677.pdf>
5. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Педагогіка українського дошкілля: у 3 ч. Ч.2: навч. посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 360 с.
 Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник.4-ге вид., переробл. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
https://drive.google.com/file/d/1_yM3a22SAdawvCkbf5XAIK8ZPVHxQYD/view
6. Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навч. пос. для студентів ВНЗ, спеціальність «Дошкільне виховання». К.: Видавничий дім «Слово», 2007. 352 с.
7. Сербіна Н., Січкач І., Молочко М. Дитячий садок, батьки та школа: форми ефективної взаємодії. «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2019, № 1. С. 43-48.
8. Сучасне заняття в дошкільному закладі: Навчально-методичний посібник / За ред.Н.В.Гавриш; авт.кол.: Н.В.Гавриш, О.О.Лінник, Н.В.Губанова. Луганськ: Альма-матер, 2007. 496 с.
9. Як реалізувати Базовий компонент дошкільної освіти: настанови від авторів. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 2, 2021. С. 10-16. <https://emetodyst.expertus.com.ua/870809>

Додаткова література:

11. «Проблеми дистанційної освіти дошкільнят». Круглий стіл «ДВ». «Дошкільне виховання», 2020, № 5. С. 21-27
[file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0/Downloads/dv2020-5_p21%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0/Downloads/dv2020-5_p21%20(1).pdf)
12. Беленька Г. Відкриваймо горизонти життя разом. Дошкільне виховання, 2016. №6. С. 2-4.
13. Гавриш Н.В. Дошкільнятам про сталий розвиток. Маленькі люди великого світу: навч.- метод. посіб. роботи з молодшими дошкільниками. Дніпропетровськ: Ліра, 2016. 128 с.
14. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія у 2-х ч. Київ : Освіта, 2009. Ч 1. 302 с.
15. Навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: актуальні питання теорії і методики. За заг. ред. О.О.Максимової, М.А.Федорової. Житомир. ФОП Левковець, 2016. У 2-х ч. Ч. І. 216 с.
16. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості : [монографія] / Р. О. Семенова, О. Л. Музика, Д. К. Корольов та ін.; [за ред. Р. О. Семенової]. К.Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.

INTERNET-ресурси:

17. Методичні рекомендації до програми виховання та навчання дітей від двох до семи років «Дитина» - <http://nauch.com.ua/psihologiya/5477/index.html>
18. <http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України – офіційний сайт
19. <http://intellect-invest.org.ua> – Портал сучасних педагогічних ресурсів <http://www.children.edu-ua.net> – Сайт “Діти України”
20. <https://numo.mon.gov.ua> – платформа розвитку дошкільнят "НУМО" <https://eduhub.in.ua/courses/dityachiy-sadok-online> - освітній хабм.Києва, дитячий садок онлайн.